

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja

JUTRO

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 6. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroka se posebej in velja po pošti prejemanja Din 4.- po razmašalnih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7. Telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopis se ne vračajo. — Oglas po tarifu.

Hitler zahteva Gdansk in koridor

V svojem pismu francoskemu ministrskemu predsedniku Daladieru izjavlja, da je brez izpolnitve te zahteve neizogibna vojna, ki bi v skrajni posledici pomenila konec Poljske

Berlin, 28. avg. br. V vsej nemški javnosti so zbudile ogromno pozornost vesti, ki so jih prinašale inozemske radijske postaje o predlogih, ki so bili sporočeni nemški vladi o odnosu kancelarju Hitlerju za mirno rešitev sedanje mednarodne krize. Glede na vtis, ki so jih napravile te vesti na nemško javnost, je nemška vlada davi ob 1.35 po radiu napovedala, da bo v kratkem objavljeno važno pojasnilo nemške vlade. Velike množice, ki se zadnja dva dni neoprestano zbirajo okrog zvočnikov na trgih in v javnih lokalih, so nestrpno pričakovale to obvestilo.

Ob 1.50 zjutraj je bilo preko vseh nemških radijskih postaj objavljeno naslednje uradno poročilo:

V izjavi, ki jo je podal snoči francoskim novinarjem, je francoski ministrski predsednik Daladier opozoril na izmenjavo pism s kancelarjem Hitlerjem. V svoji izjavi je izrazil tudi pripombe o vsebini teh pism in so se iz tega izvajali zaključki, ne da bi bila obenem objavljena tudi pisma, ki sta jih izmenjala kancelar Hitler in francoski ministrski predsednik Daladier. Zaradi pravilnega informiranja javnosti objavlja zaradi tega službena nemška agencija DNB vsebino obeh pism, ki se glasita:

Daladierov poziv kancelarju Hitlerju

V Parizu, 26. avgusta 1939.

Spoštovani gospod kancelar!

Francoski poslanik v Berlinu Coulondre mi je izročil vaše osebno sporočilo, v katerem govorite o najtežji odgovornosti, ki jo prevzame vplidna državnika obeh naših narodov, če bi prišlo do prelivanja krvi dveh velikih narodov, ki stremita po ohranitvi miru in sodelovanju. Smatram za svojo dolžnost sporočiti vam, da je usoda miru v Evropi še vedno v vaših rokah.

Gotovo ne morete dvomiti, da gojim do nemškega naroda enaka čustva, kakor jih gojite vi do francoskega naroda. Noben Francoz ni storil več kakor jaz za mir in sodelovanje obeh narodov in tako tudi za odkrito sodelovanje tako v lastnem interesu kakor v interesu vse Evrope in s tem tudi v interesu vsega sveta.

Priznavate mi, da častno branim interese francoskega naroda, kakor vi branite interese nemškega naroda. Zato tudi ne morete dvomiti, da Francija ne bi izpolnila dolžnosti in obveznosti, ki jih je prevzela do prijateljskih narodov, kakor n. pr. Poljske. Prepričan sem, da hoče Poljska živeti v miru in da je zato pripravljena sporazumeti se z vsakomur o mirnem sodelovanju. Prepričan sem, da sta stališči nemškega in poljskega naroda s tega vidika združljivi.

Do danes se ni ničesar zgodilo, zaradi česar bi se ne bilo mogoče izogniti vojni, če se le pokaže na obeh straneh dobra volja za sporazum o vseh spornih vprašanjih. Mirna rešitev sedanje mednarodne krize ne bi prav nič okrnila časti nemškega naroda.

Kar se tiče dobre volje Francije, izjavljam, da sem kljub vsem obveznostim, ki jih je Francija prevzela, pripravljen prevzeti jamstvo za to, da je

Poljska vedno za miren sporazum. Po svoji najboljši vesti vam lahko zagotovim, da med Nemčijo in Poljsko ni nobenih takih nesoglasij, ki bi jih ne bilo mogoče mirno in pravično rešiti.

Zelo spoštovani gospod ministrski predsednik!

Razumem pisme, ki ste jih izrazili v svojem pismu. Tudi jaz nisem nikdar omaloževal ali podcenjeval velikih obveznosti in odgovornosti, ki so naložene nama kot državnika, ki sta odgovorna za usodo svojih narodov. Kot star vojak poznam vse strahote svetovne vojne. To spoznanje me je tudi dovedlo do tega, da sem si prizadeval odstraniti vse spore med našima dvema narodoma, francoskemu narodu pa sem slovesno sporočil, da smatram povrnitev Posaarja za pogoj mirnega sožitja. Zato sem se tedaj v imenu nemškega naroda svečano odrekal vsem njegovim nadaljnjim zahtevam do Francije. Nemški narod je to mojo izjavo odobril.

Kakor ste se sami lahko prepričali, ko ste se zadnjič mudili pri nas, ni med bivšima junaškima nasprotnikoma nobene mržnje in nobenega sovraštva. Nasprotno, mir na zapadni meji je povzročil, da so se pomnožile simpatije Nemcev do Francije, kakor so se ob mnogih prilikah demonstrativno pokazale. Utrdibe na našem zapadu, ki so požrle milijarde, so končno dokaz, da

Na svojo čast vam lahko izjavim, da jasna in odkrita solidarnost Francije s Poljsko nima ničesar na sebi, kar bi lahko omajalo miroljubno prepričanje moje domovine. Ta solidarnost nas ni in nas ne bo nikdar ovirala, da se ne bi zavzeli za miroljubni sporazum. V tej težki uri se zavedamo, da ne bi mogli nihče razumeti, če bi se zatekli k uničevalni vojni, ne da bi napravili tudi zadnji poizkus za mirno ureditev sporov med Nemčijo in Poljsko, ne da bi pri tem kakorkoli okrnili časti nemškega naroda.

Kot šef francoske vlade, ki iskreno želim dobro harmonijo med francoskim in nemškim narodom, sem na drugi strani, želeč ostati zvest diplomatskim zvezam in dani besedi Poljski, pripravljen zastaviti vse svoje sile, ki jih premore poštni in časten mož, da bi tak poskus mirne rešitve uspel. Kakor vi tako sem bil tudi jaz v minuli svetovni vojni bojevnik na fronti in je nama obema znano, s kakšno odvratnostjo se spominjajo narodi grozot, ki jih je ta vojna povzročila. Ne glede na izid morebitne bodoče vojne, si lahko vi kakor jaz predstavljate, kakšna odgovornost naju bremeni sprito nevarnosti, da se s tako vojno popolnoma uniči civilizacija ne le naših dveh narodov, nego vsega evropskega kontinenta. Če se francoski in nemški narod odločita za novo prelivanje krvi, se bosta sicer oba bojevala z upanjem v zmago, v resnici pa bo to zmaga razdejanja in barbarstva.

Edouard Daladier

Hitlerjev odgovor

Na to pismo predsednika francoske vlade je kancelar Hitler s svojim pismom z dne 27. t. m. odgovoril:

Leta in leta sem skušal doseči revizijo vsaj najbolj nemogočih določb te pogodbe s pogajanjmi. Da je moralo priti do te revizije, je bilo jasno mnogim razumnim evropskim državnikom. Kar koli sicer lahko navajate proti mojim metodam in jih kritizirate, ne morete zanikati, da mi je uspelo brez prelivanja krvi doseči rešitev, ki ni bila samo v interesu Nemčije, nego je tudi mnoge druge državnike rešila obveznosti, da bi morali pred svojimi narodi zagovarjati revizijo. Tudi mi morate priznati, da je do teh revizij moralo priti. Versajski diktat je bil neznosen. Noben

Francoz, ki ima količjak časti, in tudi vi ne bi mogli ravnati drugače, kakor sem ravnal jaz.

V tem duhu sem skušal odpraviti tudi nadaljnji nespametni ukrep versajškega diktata. Poljski vladi sem stavil ponudbo, nad katero se je nemški narod naravnost zgrozil in s kakršno si ne bi upal nihče drugi stopiti pred nemško javnost. Zato je bila ta ponudba tudi samo enkratna. Če bi bila Anglija namestu, da je začela voditi kampanjo proti Nemčiji, katere tu ne želim analizirati, Poljsko rajši nagovarjala, naj ostane pametna, bi imeli danes po 25 letih v Evropi mir. Namestu tega pa je z lažmi nahujskala najširšo poljsko javnost, otežkočala poljski vladi pravilne sklepe in z garancijskimi obljubami zmedla smisel poljske vlade za realnost. Poljska vlada je nemške predloge odklonila, poljska javnost pa je zašla v prepričanju, da se bosta Anglija in Francija borili za njo, postavila zahteve, ki bi se lahko označile le za smešno budalost, če ne bi bile tako nevarne. Začela sta izvajati teror ter gospodarsko in fizično zatiranje poldruga milijona Nemcev, ki so bili odcepljeni od Nemčije. Nočem govoriti o tem divjaštvu. Zlasti gdansko prebivalstvo je sprito postopajno poljskih oblasti prišlo do zavesti, da je brez rešitve izročeno samovolji tuje oblasti.

Ali si smem dovoliti vprašanje, kako bi vi kot Francoz postopali, če bi bila po kakem nesrečnem naključju kljub pogumni borbi vaša pokrajina zasedena po tuji oblasti in odcepljena od domovine po koridorju. Vzemimo za primer Marseille in da bi bil tam živeči francoski narod izpostavljen preganjanju, zatiranju in umorom. Vi ste Francoz, gospod Daladier, in vem, kako bi postopali, jaz pa sem Nemec, gospod Daladier, in gotovo ne dvomite v mojo čast in mojo dolžnost, da prav postopam. Če bi vas zadela taka nesreča, kakor je nas, ali bi vi mogli razumeti, če bi se Nemčija brez povoda zavzemala za to, da ostane tak koridor preko Francije in da se na ta način odcepljena pokrajina ne sme vrniti Franciji, in da ostane Marseille še nadalje pod tujo oblastjo.

Ne morem si predstavljati, gospod Daladier, da bi se Nemčija iz takega razloga borila proti Franciji.

Odrekli smo se Alzaciji in Loreni, da preprečimo nadaljnje prelivanje krvi naših dveh narodov. Še manj bi mogli nastopiti za to, da se ohrani krivica, ki je za vas neznosna, ki pa je za nas brez pomena. Vse to, kar navajate v vašem pismu, občutim prav tako kakor vi. Kot bivša bojevnika to najlažje razumeva, prosim vas pa, da razumete tudi to, da je nerazdružljivo z nemško narodno častjo, da bi se odrekli dvema milijonoma svojih rojakov, ki žive neposredno ob naši meji zapostavljeni in preganjani. Zaradi tega sem postavil jasno zahtevo:

Gdansk in koridor morata nazaj k Nemčiji. Makedonske razmere na naši vzhodni meji morajo izginiti.

Ne vidim pa nobene poti, da bi se mogla Poljska, ki računa z zaščito s strani Anglije in Francije, pridobiti za mirno rešitev tega problema. Moral bi obupati nad častjo in bodočnostjo nemškega naroda, če se ne bi odločil za to, da se to vprašanje reši tako ali tako. Če bo sedaj usoda vsilila našima dvema narodoma zopet borbo z orožjem, potem bo v tem bistvena razlika. Jaz, gospod Daladier, se borim s svojim narodom za odstranitev krivice, na drugi strani pa se borite za ohranitev te krivice.

To je tem bolj tragično, ker so mnogi ugledni možje vašega naroda spoznali nesmisel takratne versajske rešitve in tudi to, da te rešitve ni mogoče trajno ohraniti.

Vam in meni so popolnoma jasne vse težke posledice, ki bi jih rodila taka vojna, mislim pa, da bo morala najtežje posledice nositi Poljska. Ne glede na to, kako bi se ta vojna končala, bo Poljska tako ali tako izgubljena. Če bosta morala naša dva naroda zaradi medsebojnega uničevanja zopet stopiti v krvavo borbo ne bo bridko samo za vas, nego tudi za mene, ne vidim pa nobene možnosti, da bi se vplivalo na Poljsko, naj izvrši korekturo svoje politike, ki je za Nemčijo in nemški narod neznosna.

Adolf Hitler

V dveh dneh 34 obmejnih incidentov

Varšava, 28. avg. br. Agencija Pat poroča, da se je v bližini Ostrolenka na nemški meji pripetil nov resen incident. Nemška patrila je vdrla na poljsko ozemlje 1 km daleč in je obstreljevala poljsko obmejno stražo. Poljska je zaradi tega energično protestirala.

Vseh se je pripetilo v dneh 25. in 26.

avgusta do 34 obmejnih incidentov, ki so jih povzročili Nemci v raznih krajih.

Tudi Kiepara v vrstah branilcev

Varšava, 28. avg. br. Veliki umetnik in poljski patriot Jan Kiepara je danes odpotoval na Poljsko. Jan Kiepara je bil poklican pod orožje.

širite
»JUTRO«!